

ВИСНОВОК

наукового керівника, завідувача кафедри теорії та історії соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченка доктора соціологічних наук, професора Судакова Володимира Івановича на дисертацію Лопушняка Едуарда Ігоровича на тему:
«Концептуальні засади соціальної технології інституціонального розподілу влади в демократичному суспільстві»
поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 054 – Соціологія.

Кваліфікаційна дисертаційна робота Е.Лопушняка присвячена науковій розробці актуальної соціологічної проблеми, сутність якої загалом полягає в дослідженні основоположних інституціональних засад організації політичної сфери сучасних демократичних суспільств. Слід підкреслити, що обрана автором тема дослідження пізнавальної специфіки соціальної технології інституціонального розподілу влади є однією з ключових аспектів сучасного наукового розуміння процесів організації та функціонування демократичних суспільств, оскільки забезпечення балансу між законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади виступає основоположним принципом стабільності, легітимності та ефективності державного управління. Саме тому демократія як принцип організації соціального порядку як відомо, базується на активній участі громадян у суспільному житті та потребує запровадження і підтримку спеціальних механізмів, які сприяють взаємодії між владними інститутами, запобігають узурпації влади та забезпечують їх відповідальність перед громадянами.

Важливо зазначити, що процесу завершення підготовленої до захисту даної дисертаційної роботи позитивно сприяло успішне завершення Е. Лопушняком, навчання в магістратурі та його зарахування на очну форму навчання до аспірантури факультету соціології 01.Х.2021 р. Тема дисертаційної роботи була затверджена вченою радою факультету соціології 24.ХІ. 2021 року, протокол №5. Так, згідно інформації представленої Академічної довідки, Е.Допушняку вдалося успішно виконати практично усі завдання Освітньо-наукової програми №1. Представлені аспірантом звіти про виконання індивідуальних планів наукової роботи протягом 2022, 2023 та 2024 років отримували позитивні оцінки на засіданнях кафедри теорії та історії соціології ,

Зокрема Е.Лопушняком був також успішно зданий комплексний іспит третього освітнього рівня «Доктор філософії» освітньо-наукової

програми «Соціологія». На даному іспиті окрім питань білету, пов'язаних з проблематикою соціологічної теорії та методології соціологічних досліджень екзаменаційній комісії були представлені основні наукові результати дисертації., інноваційний зміст яких загалом отримав позитивну оцінку.

Необхідно підкреслити, що сам вибір Е.Лопушняком теми даної дисертації був обумовлений реальними науковими потребами створення системи нових пізнавальних стимулів дослідження технологічних змін сучасного політичного життя. Так, згідно змісту статті 6 Конституції України, як суверенної, демократичної, правової та соціальної держави, інституціональний розподіл влади на законодавчу, виконавчу та судову гілки вочевидь потребує соціологічного дослідження даного розподілу як спеціалізованої соціальної технології. Однак слід визнати, що на даний час в запропонованій різними вченими класифікації політичних соціальних технологій (В.Подшивалкіна, В.Полторак, О.Яремчук, Л.Шрагіна), аналіз соціальної технології інституціонального розподілу влади є взагалі відсутній.

Причиною такої ситуації, як вважає Е.Лопушняк, є певні пізнавальні труднощі, які обумовлені складним характером новітніх соціальних змін, таких як глобалізація, віртуалізація та індивідуалізація суспільного життя, котрі зараз реально є провідними чинниками зміни підходів до організації влади та створюють нові ризики політичної поляризації та зростання популізму, загроз авторитаризму навіть у демократичних державах, що ставить під сумнів як традиційні моделі балансу гілок влади, так і потреби в удосконаленні механізмів стримувань і противаг. Саме тому , як доводить автор дисертації, спеціалізовані соціологічні дослідження концептуальних засад соціальної технології інституціонального розподілу влади дозволить виявити та охарактеризувати : 1) організаційно-функціональні принципи, на яких базується ефективний інституціональний поділ владних повноважень; 2) соціально-технологічні інструменти для забезпечення демократичної легітимності та функціональної стійкості владних інститутів; 3) вплив новітніх соціальних, економічних та технологічних факторів на трансформацію існуючих моделей інституціонального розподілу влади демократичних суспільств..

З врахуванням змісту зазначених обставин, наукова проблема у дослідженні полягає у теоретичному осмисленні, визначенні принципів і розробці методологічних підходів до ефективного функціонування

соціальних технологій, які забезпечують інституціональний розподіл влади (с.17). І ця проблема має декілька ключових аспектів:

1. *Недостатність уніфікованого концептуального підходу* до вивчення соціальної технології інституціонального розподілу влади в умовах сучасних демократичних суспільств, що ускладнює порівняльний аналіз моделей поділу влади в різних країнах.
2. *Суперечність між теоретичними моделями та їх практичною реалізацією*, яка виникає через вплив зовнішніх факторів, таких як політична нестабільність, глобалізація та розвиток цифрових технологій.
3. *Невідповідність традиційних інструментів соціальної технології сучасним викликам*, пов'язаним зі зростанням політичної поляризації, посиленням авторитарних тенденцій у демократичних державах і зниженням довіри громадян до інституцій влади.
4. *Проблема інтеграції громадянського суспільства та цифрових платформ у процесі прийняття рішень*, що потребує переосмислення взаємодії між інституціями та громадськістю.

Така дослідницька стратегія цілком виправдовує визначення автором у Вступі роботи мети та дослідницьких завдань, об'єкта, предмета та методів дисертаційного дослідження (с. 17-18). Автором надана змістовна аргументація щодо коректної оцінки наукової новизни та конкретних інноваційних здобутків дисертації (с.19-21.). Структура дисертаційної роботи загалом сприяє продуктивному вирішенню поставлених завдань.

Загалом зміст дисертаційної роботи, досить переконливо засвідчує про те, що реалізована в трьох розділах праці (с.2-157) авторська дослідницька стратегія загалом є конструктивною та цілком продуктивною в суто науковому плані, оскільки вона призводить до формулювання низки значущих узагальнень та висновків, котрі містять наукову новизну (с.158-161) та мають вагому теоретичну та практичну значущість. Найважливіші концептуальні положення та висновки дисертації мають належне наукове обґрунтування. Положення і висновки дисертації мають належну апробацію в наукових публікаціях автора. Результати дослідження відзначаються теоретичною та практичною значущістю, вони відзначаються значним потенціалом в аспекті

можливостей практичного використання при рішенні актуальних завдань концептуального розвитку сучасної соціологічної теорії. Матеріал дисертації може бути використаним у якості інформаційного джерела при розробці навчальних курсів «Соціологія глобалізації», «Теорія соціальних технологій», «Соціологія політики», «Соціологія міжнародних відносин», для студентів та аспірантів соціологічних спеціальностей.

Важливо зазначити, що дисертаційна робота Е Лопушняка є самостійно виконаним дослідженням, яке загалом відображує відповідальне ставлення дисертанта до виконання завдань індивідуального плавну під час навчання в аспірантурі. Саме тому, враховуючи як певну складність обраної теми, так і обставини необхідності подальшого розвитку наукової аргументації одержаних інноваційних результатів, доцільно зробити наступний загальний виновок: дисертація виконана на належному науково-методичному рівні, написана професійною соціологічною мовою та цілком відповідає профілю та паспорту спеціальності 054 – Соціологія та існуючим вимогам Постанови Кабінету міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року « Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та може бути рекомендованою до захисту у спеціалізовані разовій вченій раді.

Науковий курівник,
завідувач кафедри теорії та історії соціології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор соціологічних наук,
професор В. І. Судаков
10.02. 2025 р.